

Judikatūras krājums

TIESAS SPRIEDUMS (virspalāta)

2019. gada 8. jūlijā*

Valsts pienākumu neizpilde – LESD 258. pants – Pasākumi ātrdarbīgu elektronisko sakaru tīklu izvēšanas izmaksu samazināšanai – Direktīva 2014/61/ES – Netransponēšana un/vai transponēšanas pasākumu nepaziņošana – LESD 260. panta 3. punkts – Lūgums piespriest kavējuma naudas samaksu par kavējuma dienām – Kavējuma naudas apmēra aprēķins

Lietā C-543/17

par prasību atcelt tiesību aktu atbilstoši LESD 258. pantam un 260. panta 3. punktam, ko 2017. gada 15. septembrī cēla

Eiropas Komisija, ko pārstāv *J. Hottiaux*, *C. Cattabriga* un *L. Nicolae*, kā arī *G. von Rintelen* un *R. Troosters*, pārstāvji,

prasītāja,

pret

Beļģijas Karalisti, ko sākotnēji pārstāvēja *P. Cottin*, kā arī *C. Pochet*, *J. Van Holm* un *L. Cornelis*, vēlāk – *P. Cottin* un *C. Pochet*, pārstāvji, kuriem palīdz *P. Vernet*, *S. Depré* un *M. Lambert de Rouvroit*, advokāti, kā arī *A. Van Acker* un *M. N. Lollo*, eksperti,

atbildētāja,

ko atbalsta

Vācijas Federatīvā Republika, ko sākotnēji pārstāvēja *T. Henze* un *S. Eisenberg*, vēlāk – *S. Eisenberg*, pārstāvji,

Igaunijas Republika, ko pārstāv *N. Grünberg*, pārstāve,

Īrija, ko pārstāv *M. Browne* un *G. Hodge*, kā arī *A. Joyce*, pārstāvji, kam palīdz *G. Gilmore*, *BL*, un *P. McGarry*, *SC*,

Spānijas Karaliste, ko sākotnēji pārstāvēja *A. Gavela Llopis* un *A. Rubio González*, vēlāk – *A. Rubio González*, pārstāvji,

Francijas Republika, ko pārstāv *E. de Moustier*, *C. David*, *A.-L. Desjonquères* un *I. Cohen*, kā arī *B. Fodda* un *D. Colas*, pārstāvji,

Itālijas Republika, ko pārstāv *G. Palmieri*, pārstāve, kurai palīdz *S. Fiorentino*, *avvocato dello Stato*,

* Tiesvedības valoda – franču.

Lietuvas Republika, ko sākotnēji pārstāvēja *G. Taluntyté* un *L. Bendoraitytė*, kā arī *D. Kriaučiūnas*, vēlāk – *L. Bendoraitytė*, pārstāvji,

Ungārija, ko pārstāv *M. Z. Fehér* un *G. Koós*, kā arī *Z. Wagner*, pārstāvji,

Austrijas Republika, ko pārstāv *G. Hesse* un *G. Eberhard*, kā arī *C. Drexel*, pārstāvji,

Rumānija, ko pārstāv *C.-R. Canțăr*, kā arī *R. I. Hațieganu* un *L. Lițu*, pārstāvji,

personas, kas iestājušās lietā,

TIESA (virspalāta)

šādā sastāvā: priekšsēdētājs *K. Lénartss* [*K. Lenaerts*], priekšsēdētāja vietniece *R. Silva de Lapuerta* [*R. Silva de Lapuerta*], palātu priekšsēdētāji *Ž. K. Bonišo* [*J.-C. Bonichot*], *M. Vilars* [*M. Vilaras*], *J. Regans* [*E. Regan*], *K. Toadere* [*C. Toader*], *F. Biltšens* [*F. Biltgen*] (referents), *K. Jirimēe* [*K. Jürimäe*] un *K. Likurgs* [*C. Lycourgos*], tiesneši *J. Malenovskis* [*J. Malenovský*], *M. Safjans* [*M. Saffjan*], *D. Švābi* [*D. Šváby*] un *S. Rodins* [*S. Rodin*],

ģenerāladvokāts: *M. Špunars* [*M. Szpunar*],

sekretārs: *M. A. Godisārs* [*M.-A. Gaudissart*], sekretāra palīgs,

ņemot vērā rakstveida procesu un 2019. gada 22. janvāra tiesas sēdi,

noklausījusies ģenerāladvokāta secinājumus 2019. gada 11. aprīļa tiesas sēdē,

pasludina šo spriedumu.

Spriedums

- 1 Ar savu prasības pieteikumu Eiropas Komisija lūdz Tiesu, pirmkārt, konstatēt, ka, vēlākais līdz 2016. gada 1. janvārim nepieņemot normatīvus un administratīvus aktus, kas vajadzīgi, lai izpildītu Eiropas Parlamenta un Padomes Direktīvu 2014/61/ES (2014. gada 15. maijs) par pasākumiem ātrdarbīgu elektronisko sakaru tīklu izvēršanas izmaksu samazināšanai (OV 2014, L 155, 1. lpp.), vai katrā ziņā nepaziņojot Komisijai šīs tiesību normas, Beļģijas Karaliste nav izpildījusi šīs direktīvas 13. pantā paredzētos pienākumus, un, otrkārt, piespriet šai dalībvalstij samaksāt kavējuma naudu par katru kavējuma dienu, kas sākotnēji tika noteikta 54 639,36 EUR apmērā, bet galu galā samazināta līdz 6 071,04 EUR, sākot no sprieduma par pienākuma paziņot minētās direktīvas transponēšanas pasākumus neizpildi pasludināšanas.

Atbilstošās tiesību normas

- 2 Atbilstoši Direktīvas 2014/61 1. pantam:

“1. Šīs direktīvas mērķis ir atvieglot un stimulēt ātrdarbīgu elektronisko sakaru tīklu izvēršanu, veicinot esošās fiziskās infrastruktūras koplietošanu un dotot iespēju efektīvāk izvērst jaunu fizisko infrastruktūru, lai šādus tīklus varētu izvērst par zemākām izmaksām.

2. Ar šo direktīvu tiek noteiktas minimālās prasības attiecībā uz inženiertehniskajiem darbiem un fizisko infrastruktūru, lai tuvinātu dalībvalstu normatīvo un administratīvo aktu konkrētus aspektus minētajās jomās.

3. Dalībvalstis var saglabāt vai ieviest pasākumus saskaņā ar Savienības tiesību aktiem, kuri pārsniedz šajā direktīvā noteiktās minimālās prasības, lai labāk īstenotu 1. punktā minēto mērķi.

[..]”

3 Šīs direktīvas 2. pants “Definīcijas” ir formulēts šādi:

“Šajā direktīvā piemēro definīcijas, kas izklāstītas [Eiropas Parlamenta un Padomes] Direktīvā 2002/21/EK [(2002. gada 7. marts) par kopējiem reglamentējošiem noteikumiem attiecībā uz elektronisko komunikāciju tīkliem un pakalpojumiem (pamatdirektīva) (OV 2002, L 108, 33. lpp.)].

Piemēro arī šādas definīcijas:

[..]

7. “ēkas iekšējā fiziskā infrastruktūra” ir fiziskā infrastruktūra vai iekārtas galalietotāja atrašanās vietā, tostarp kopīpašumā esoši elementi, kas paredzēta vadu un/vai bezvadu piekļuves tīklu izvietojumam, ja šādi piekļuves tīkli spēj nodrošināt elektronisko sakaru pakalpojumus un savienot ēkas piekļuves punktu ar tīkla pieslēgumpunktu;

8. “ātrdarbīgiem sakariem gatava ēkas iekšējā fiziskā infrastruktūra” ir tāda ēkas iekšējā fiziskā infrastruktūra, kas paredzēta ātrdarbīgu elektronisko sakaru tīklu elementu izvietojumam vai ātrdarbīgu elektronisko sakaru tīklu nodrošināšanai;

9. “kapitālās renovācijas darbi” ir celtniecības darbi vai inženiertehniskie būvdarbi galalietotāja atrašanās vietā, kuru laikā veiktas strukturālas izmaiņas visā ēkas iekšējā fiziskajā infrastruktūrā vai ievērojamā tās daļā un attiecībā uz kuriem jābūt saņemtai būvatļaujai;

[..]

11. “piekļuves punkts” ir fizisks punkts ēkā vai ārpus tās, kas ir pieejams uzņēmumiem, kuri nodrošina vai kuriem atļauts nodrošināt publiskus sakaru tīklus, un kas ļauj pieslēgties ātrdarbīgiem sakariem gatavai ēkas iekšējai fiziskajai infrastruktūrai.”

4 Direktīvas 2014/61 4. panta 5. punktā ir noteikts:

“Ja no uzņēmuma, kurš nodrošina publiskos sakaru tīklus vai kuram atļauts tos nodrošināt, ir saņemts īpašs rakstisks pieprasījums, dalībvalstis nosaka prasību, ka tīklu operatori izpilda pamatotus pieprasījumus veikt to fiziskās infrastruktūras konkrētu elementu apsekojumus uz vietas. Šādā pieprasījumā precīzi norāda tīkla elementus, uz kuriem attiecas ātrdarbīgu elektronisko sakaru tīklu elementu izvērtēšana. Atļauju veikt norādīto tīkla elementu apsekojumus uz vietas piešķir viena mēneša laikā pēc rakstiska pieprasījuma saņemšanas dienas saskaņā ar samērīgiem, nediskriminējošiem un pārredzamiem noteikumiem, neskarot atbilstīgi 1. punktam noteiktos ierobežojumus.”

5 Saskaņā ar šīs direktīvas 8. pantu:

“1. Dalībvalstis nodrošina, ka visas jaunceltnes galalietotāja atrašanās vietā, tostarp kopīpašumā esošie to elementi, attiecībā uz ko būvatļauju pieteikumi ir iesniegti pēc 2016. gada 31. decembra, aprīko ar ātrdarbīgiem sakariem gatavu ēkas iekšējo fizisko infrastruktūru līdz tīkla pieslēgumpunktiem. Tādu pašu pienākumu piemēro kapitālās renovācijas darbiem, attiecībā uz ko būvatļauju pieteikumi ir iesniegti pēc 2016. gada 31. decembra.

2. Dalībvalstis nodrošina, ka visas daudzdzīvokļu jaunceltnes, attiecībā uz ko būvatļauju pieteikumi ir iesniegti pēc 2016. gada 31. decembra, aprīko ar piekļuves punktu. Tādu pašu pienākumu piemēro daudzdzīvokļu ēku kapitālās renovācijas darbiem, attiecībā uz ko būvatļauju pieteikumi ir iesniegti pēc 2016. gada 31. decembra.

3. Ēkas, kas aprīkotas saskaņā ar šo pantu, ir tiesīgas saņemt brīvprātīgu marķējumu “gatavs platjoslas pakalpojumiem” dalībvalstīs, kuras ir izvēlējušās šādu marķējumu ieviest.

4. Attiecībā uz noteiktām ēku kategorijām, jo īpaši viengimenes dzīvojamām mājām, vai kapitālās renovācijas darbiem dalībvalstis var paredzēt atbrīvojumus no 1. un 2. punktā paredzētajiem pienākumiem, kad minēto pienākumu izpilde ir nesamērīga, piemēram, attiecībā uz izmaksām, kas rodas atsevišķiem dzīvokļu īpašniekiem vai kopīpašniekiem, vai attiecībā uz ēkas veidu, piemēram, pieminekļu, vēsturisku ēku, brīvdienu māju, militāru ēku vai citu nacionālās drošības vajadzībām izmantotu ēku īpašām kategorijām. Šādus atbrīvojumus pienācīgi pamato. Ieinteresētajām personām dod iespēju samērīgā termiņā izteikt apsvērumus par atbrīvojumu projektiem. Par visiem šādiem atbrīvojumiem paziņo Komisijai.”

6. Minētās direktīvas 13. pantā “Transponēšana” ir paredzēts:

“Dalībvalstis līdz 2016. gada 1. janvārim pieņem un publicē normatīvos un administratīvos aktus, kas vajadzīgi, lai izpildītu šīs direktīvas prasības. Dalībvalstis par to informē Komisiju.

Tās piemēro minētos aktus no 2016. gada 1. jūlija.

Kad dalībvalstis pieņem minētos aktus, tajos ietver atsauci uz šo direktīvu vai arī šādu atsauci pievieno to oficiālajai publikācijai. Dalībvalstis nosaka paņēmienus, kā izdarāma šāda atsauce.”

Pirmstiesas procedūra un tiesvedība Tiesā

7. Nesaņēmusi no Beļģijas Karalistes nekādu informāciju par to, vai ir pieņemti un publicēti normatīvie un administratīvie akti, kas ir nepieciešami, lai izpildītu Direktīvu 2014/61 līdz šīs direktīvas 13. pantā paredzētā transponēšanas termiņa beigām, proti, līdz 2016. gada 1. janvārim, Komisija šai dalībvalstij 2016. gada 23. martā nosūtīja brīdinājuma vēstuli.
8. No Beļģijas Karalistes atbildes, kas datēta ar 2016. gada 11. jūliju, izriet, ka šajā datumā transponēšanas pasākumi bija vienīgi sagatavošanas stadijā. Tādēļ Komisija 2016. gada 30. septembrī nosūtīja šai dalībvalstij argumentētu atzinumu, aicinot to īstenot pasākumus, kas nepieciešami, lai izpildītu Direktīvas 2014/61 prasības divu mēnešu laikā no šī atzinuma saņemšanas.
9. Pēc tam, kad Komisija pēc Beļģijas iestāžu lūguma bija piešķirusi Beļģijas Karalistei atbildes termiņa pagarinājumu līdz 2017. gada 28. februārim, tā uz argumentēto atzinumu atbildēja ar 2017. gada 21. februāra un 28. marta vēstulēm, informējot Komisiju, ka Direktīvas 2014/61 transponēšana notiekot. Beļģijas Karaliste šīm vēstulēm bija pievienojusi transponēšanas pasākumu projektu, kā arī 2008. gada 3. jūlija rīkojuma par ceļu darbiem Galvaspilsētas Briseles reģionā konsolidēto versiju.
10. Uzskatot, ka Beļģijas Karaliste nav nedz pilnībā transponējusi Direktīvu 2014/61, nedz paziņojusi ar to saistītos valsts transponēšanas pasākumus, Komisija cēla šo prasību.
11. Ar 2017. gada 10. un 25. augusta, kā arī 12. septembra vēstulēm Beļģijas Karaliste paziņoja Komisijai dažādus normatīvus aktus, ar kuriem paredzēts transponēt Direktīvu 2014/61 federālajā līmenī un Flandrijas reģionā.

- 12 Savā replikas rakstā Komisija precizēja, ka, neraugoties uz ievērojamo progresu Direktīvas 2014/61 transponēšanā Beļģijā kopš prasības pieteikuma iesniegšanas, joprojām esot jānosaka papildu pasākumi, lai šo direktīvu transponētu pilnībā. Turklāt šo nepieciešamību esot atzinušas arī pašas Beļģijas iestādes. Tā rezultātā šajā tiesvedības stadijā, tomēr samazinot kavējuma naudas par katru kavējuma dienu apmēru līdz 12 142,08 EUR, ko Komisija lūdz piespriest Beļģijas Karalistei, Komisija uztur savus prasījumus.
- 13 Tiesas sēdē, ņemot vērā papildu progresu, ko Beļģijas Karaliste panākusi Direktīvas 2014/61 transponēšanā kopš replikas raksta iesniegšanas, Komisija precizēja, ka trūkumi pastāv vienīgi Galvaspilsētas Briseles reģiona līmenī, un samazināja pieprasītās kavējuma naudas par katru kavējuma dienu apmēru līdz 6 071,04 EUR. Turpretim šī iestāde uzturēja pārējos savus prasījumus.
- 14 Ar Tiesas priekšsēdētāja 2018. gada 5. februāra un 21. novembra lēmumiem attiecīgi Vācijas Federatīvajai Republikai, Igaunijas Republikai, Īrijai, Spānijas Karalistei, Francijas Republikai, Itālijas Republikai, Lietuvas Republikai, Ungārijai un Austrijas Republikai, no vienas puses, un Rumānijai, no otras puses, tika atļauts iestāties lietā Beļģijas Karalistes prasījumu atbalstam.

Par prasību

Ar LESD 258. pantu pamatota prasība sakarā ar pienākumu neizpildi

Lietas dalībnieku argumenti

- 15 Komisija uzskata, ka, vēlākais līdz 2016. gada 1. janvārim nepieņemot visus normatīvos un administratīvos aktus, kas vajadzīgi, lai izpildītu Direktīvas 2014/61 prasības, vai katrā ziņā nepaziņojot šos aktus Komisijai, Beļģijas Karaliste nav izpildījusi šīs direktīvas 13. pantā noteiktos pienākumus.
- 16 Komisija it īpaši atgādina, ka direktīvas normas, lai izpildītu tiesiskās drošības prasību, ir jāisteno ar neapstrīdamu saistošu spēku, ar prasīto specifiskumu, precizitāti un skaidrību un ka dalībvalstis, lai pamatotu direktīvas netransponēšanu Savienības likumdevēja noteiktajā termiņā, nevar atsaukties uz iekšējām situācijām vai praktiskām grūtībām. Tādējādi katrai dalībvalstij, lai nodrošinātu, ka transponēšana var tikt veikta noteiktajā termiņā, esot jāņem vērā posmi, kas nepieciešami vajadzīgo tiesību aktu pieņemšanai tās iekšējās tiesību sistēmas ietvaros.
- 17 Šajā gadījumā saskaņā ar Direktīvas 2014/61 13. pantu vajadzīgie valsts pasākumi, lai transponētu šīs direktīvas noteikumus, dalībvalstīm bija jāpieņem vēlākais līdz 2016. gada 1. janvārim un par to jāinformē Komisija. No dažādiem Beļģijas Karalistes paziņojumiem izrietot, ka vairāk nekā pusotru gadu pēc šajā direktīvā noteiktā transponēšanas termiņa beigām šī dalībvalsts nebija veikusi visus nepieciešamos pasākumus tās pilnīgai transponēšanai. Līdz ar to, beidzoties 2016. gada 30. septembra argumentētajā atzinumā noteiktajam termiņam un pat datumā, kad Komisija pieņēma lēmumu celt šo prasību, proti, 2017. gada 13. jūlijā, Direktīvas 2014/61 2.–11. pants nebija pilnībā transponēti Beļģijā, jo bija transponēti tikai tās 5. un 6. pants – un arī tas bija darīts tikai attiecībā uz Galvaspilsētas Briseles reģionu.
- 18 Ir taisnība, ka savā replikas rakstā Komisija ir norādījusi, ka tā ir saņēmusi no Beļģijas Karalistes paziņojumu par zināmu skaitu transponēšanas pasākumu, kas veikti kopš prasības celšanas brīža. Tomēr no šiem paziņojumiem izriet, ka minētā dalībvalsts joprojām nav pilnībā transponējusi Direktīvas 2014/61 2.–4. pantu, 7. panta 1. punktu, kā arī 8. un 10. pantu.
- 19 Tiesas sēdē Komisija precizēja, ka šajā procedūras stadijā, neraugoties uz jauniem panākumiem, pilnīga Direktīvas 2014/61 2. panta 7.–9. un 11. punkta, 4. panta 5. punkta, kā arī 8. panta transponēšana vēl joprojām nav konstatējama.

- 20 Beļģijas Karaliste uzsver, ka kopš pirmstiesas procedūras sākuma, lai ievērotu lojālas sadarbības principu, tā nav mēģinājusi noliegt faktu, ka dažas valsts tiesību normas, lai nodrošinātu pilnīgu Direktīvas 2014/61 transponēšanu, vēl ir jāpieņem. Tomēr šī dalībvalsts norāda, ka dažādās šajā ziņā kompetentās iestādes, proti, Federālā valsts, Galvaspilsētas Briseles reģions, Valonijas reģions, Francū valodas kopiena, Flandrijas reģions un Flāmu kopiena, kā arī Vācu valodas kopiena (Beļģija), katra savā kompetences jomā ir pieņēmusi tiesību normas, lai transponētu šo direktīvu, vai vismaz veikusi vajadzīgos pasākumus šādu tiesību normu pieņemšanai. Turklāt procedūras gaitā Komisija pati esot atzinusi šo centienu esamību, samazinot pieprasītās kavējuma naudas par dienu apmēru.
- 21 Turklāt, neapstrīdējama Komisijas konstatējumu, ka vēl ir jāveic noteikti pasākumi, Beļģijas Karaliste atbildes rakstā uz repliku ir paudusi savu nepiekrīšanu Komisijai attiecībā uz vēl veicamo pasākumu uzskaitījumu.
- 22 Visbeidzot tiesas sēdē, ņemot vērā apstākli, ka Komisija uztur savus iebildumus tikai attiecībā uz to, ka Direktīvas 2014/61 atsevišķas normas nav transponētas tikai attiecībā uz Galvaspilsētas Briseles reģionu, Beļģijas Karaliste atzina, ka šādu noteikumu transponēšana, kā arī transponēšanas pasākumu paziņošana vēl nav notikusi.
- Tiesas vērtējums*
- 23 Ievadā ir jāatgādina, ka saskaņā ar Tiesas pastāvīgo judikatūru pienākumu neizpildes esamība ir jāvērtē atkarībā no situācijas dalībvalstī, kāda tā bija, beidzoties argumentētajā atzinumā noteiktajam termiņam, un ka pēc tam sekojošās izmaiņas Tiesa nevar ņemt vērā (spriedumi, 2002. gada 30. janvāris, Komisija/Grieķija, C-103/00, EU:C:2002:60, 23. punkts, un 2019. gada 21. marts, Komisija/Itālija, C-498/17, EU:C:2019:243, 29. punkts).
- 24 Šajā gadījumā Komisija savu argumentēto atzinumu Beļģijas Karalistei nosūtīja 2016. gada 30. septembrī, tādējādi tajā noteiktais divu mēnešu termiņš beidzās 2016. gada 30. novembrī. Tomēr ir skaidrs, ka šis termiņš, kuru Komisija pagarināja pēc Beļģijas iestāžu lūguma, beigu beigās beidzās 2017. gada 28. februārī. Tādējādi, raugoties tieši uz šajā datumā spēkā esošā valsts tiesiskā regulējuma stāvokli, ir jānovērtē apgalvotās pienākumu neizpildes esamība vai neesamība (pēc analogijas skat. spriedumu, 2004. gada 9. decembris, Komisija/Francija, C-177/03, EU:C:2004:784, 25. punkts).
- 25 Papildus apstāklim, ka no Beļģijas Karalistes 2017. gada 21. februāra atbildes izriet, ka šajā datumā nebija veikta pilnīga Direktīvas 2014/61 transponēšana valsts tiesībās, ir skaidrs, ka šī situācija līdz 2017. gada 28. februārim nebija mainījies, jo pa to laiku Komisijai nav paziņots neviens papildu minētās direktīvas transponēšanas pasākums.
- 26 Līdz ar to ir jāsecina, ka, beidzoties argumentētajā atzinumā noteiktajam termiņam, ko Komisija bija pagarinājusi, Beļģijas Karaliste nebija ne veikusi vajadzīgos pasākumus Direktīvas 2014/61 transponēšanai, ne arī paziņojusi tās transponēšanas pasākumus.
- 27 Līdz ar to ir jākonstatē, ka, līdz 2016. gada 30. septembra argumentētajā atzinumā noteiktā termiņa, ko Komisija ir pagarinājusi, beigām nepieņemot normatīvos un administratīvos aktus, kas vajadzīgi, lai izpildītu Direktīvas 2014/61 prasības, un – *a fortiori* – nepaziņojot Komisijai šādus transponēšanas pasākumus, Beļģijas Karaliste nav izpildījusi pienākumus, kas tai uzlikti ar šīs direktīvas 13. pantu.

Par pienākumu neizpildi atbilstoši LESD 260. panta 3. punktam

Par LESD 260. panta 3. punkta piemērošanas jomu

– Lietas dalībnieku argumenti

- 28 Komisija norāda, ka LESD 260. panta 3. punkts ar Lisabonas līgumu tika ieviests nolūkā stiprināt sodīšanas mehānismu, kas sākotnēji ieviests ar Māstrihtas līgumu. Ņemot vērā šīs tiesību normas novatorisko raksturu un nepieciešamību nodrošināt pārskatāmību un tiesisko drošību, šī iestāde pieņēma paziņojumu par LESD 260. panta 3. punkta īstenošanu (OV 2011, C 12, 1. lpp.).
- 29 Šīs tiesību normas mērķis esot dot dalībvalstīm spēcīgāku stimulu transponēt direktīvas Savienības likumdevēja noteiktajos termiņos un garantēt Savienības tiesību aktu piemērošanu.
- 30 Komisija uzskata, ka LESD 260. panta 3. punkts ir piemērojams gan gadījumā, kad direktīvas transponēšanas pasākumi vispār nav paziņoti, gan gadījumā, kad šo pasākumu paziņošana ir īstenota daļēji.
- 31 Šī iestāde turklāt uzskata, ka, tā kā LESD 260. panta 3. punktā ir minēts, ka dalībvalsts nav izpildījusi savu pienākumu paziņot “direktīvas transponēšanas pasākumus”, šī tiesību norma ir piemērojama ne tikai gadījumā, ja nav paziņoti valsts pasākumi direktīvas transponēšanai, bet ir piemērojama arī tad, ja dalībvalsts nav īstenojusi šādus pasākumus. Šīs tiesību normas tīri formāla interpretācija, saskaņā ar kuru tās mērķis ir vienīgi nodrošināt efektīvu valsts pasākumu paziņošana, negarantējot, ka visi no attiecīgās direktīvas izrietošie pienākumi tiek atbilstoši transponēti, un atņemot jebkādu lietderīgu iedarbību pienākumam valsts tiesībās transponēt direktīvas.
- 32 Šajā gadījumā runa esot tieši par īstenošanas un publicēšanas neesamību, kā arī – līdz ar to – par faktu, ka Beļģijas Karaliste nav paziņojusi Komisijai visas tiesību normas, kas nepieciešamas, lai nodrošinātu Direktīvas 2014/61 transponēšanu valsts tiesībās.
- 33 Atbildot uz argumentiem, ko Beļģijas Karaliste ir izvirzījusi, lai apstrīdētu LESD 260. panta 3. punkta piemērojamību šajā lietā, Komisija tostarp norāda, ka – atšķirībā no LESD 260. panta 2. punkta – LESD 260. panta 3. punkts nav uzskatāms par atkāpi no vispārēja noteikuma un tātad tas nav jāinterpretē šauri. Proti, šai tiesību normai esot īpaša piemērošanas joma.
- 34 No Līguma par Konstitūciju Eiropai sagatavošanas dokumentiem izrietot, ka ir jānošķir pilnīga direktīvas transponēšana un atbilstoša direktīvas transponēšana. Proti, ņemot vērā Eiropas Konventa Prezidija 2003. gada 12. maija pavadvēstuli (CONV 734/03), esot skaidrs, ka šī dokumenta autoru ieskatā atbilstības pārbaudei ir jāattiecas tikai uz transponēšanas pasākumiem, ko faktiski ir veikusi dalībvalsts, ņemot vērā, ka šāda atbilstības pārbaude pilnīgi loģiski nevar attiekties uz pasākumiem, kas vēl nav īstenoti un paziņoti Komisijai.
- 35 Tātad jēdziens “pilnīga transponēšana”, no vienas puses, un jēdziens “pareiza transponēšana”, no otras puses, esot skaidri jānošķir. Komisijas konstatācija par to, ka pastāv robežsloka direktīvas transponēšanā valsts tiesībās, nekādi nenozīmējot, ka Komisija būtu veikusi kontroli attiecībā uz esošo valsts tiesību normu atbilstību šai direktīvai. Tas tā vēl jo vairāk esot tad, ja, kā tas ir šajā lietā, dalībvalsts, kas nav izpildījusi savus pienākumus, pati atzīst, ka direktīvas transponēšana tās valsts tiesībās daļēji vēl nav veikta. Turklāt šo atšķirību ļoti labi ilustrējot sekas, kas izriet no sprieduma par pienākumu neizpildes konstatēšanu. Proti, ja tiek konstatēta valsts leģislatīva pasākuma neatbilstība Savienības tiesībām, kompetentajām valsts iestādēm esot liegts piemērot attiecīgo valsts pasākumu, pat ja valsts likumdevējs vēl nav veicis to, kas ir nepieciešams, lai ievērotu attiecīgā sprieduma sekas. Turpretim

aizliegums piemērot pastāvošu valsts pasākumu nevarot izrietēt no sprieduma, kurā ir identificēts kāds robs transponēšanā, jo ar šādu spriedumu vienīgi tiek konstatēta Savienības tiesībās prasīto pasākumu neesamība valsts tiesībās.

- 36 Ņemot vērā LESD 260. panta 3. punkta mērķi dot dalībvalstīm spēcīgāku stimulu transponēt direktīvas noteiktajos termiņos un tādējādi nodrošināt to patiesu efektivitāti, šīs tiesību normas piemērošanas ierobežošana, attiecinot to tikai uz gadījumiem, kad vispār netiek veikta transponēšana, ietverot nepatīkamu risku. Proti, lai izvairītos no šīs piemērošanas, dalībvalstis varētu tikt mudinātas sākt ar kādu mazsvarīgu direktīvas normu transponēšanu, tādējādi rīkojoties pretēji LESD 260. panta 3. punkta mērķim. Tātad, nepastāvot finansiālas sankcijas draudiem, varētu rasties risks, ka direktīvas būtisko normu transponēšana varētu tikt novirzīta otrajā plānā.
- 37 Komisija uzskata, ka tās aizstāvēto LESD 260. panta 3. punkta interpretāciju apstiprina pats šīs tiesību normas formulējums, kas attiecas uz faktu, ka dalībvalsts nav izpildījusi “pienākumu paziņot par [direktīvas] transponēšanas pasākumiem”. Tādējādi šajā formulējumā neesot ietverti tādi ierobežojumi vai nosacījumi, uz kādiem ir norādījusi Beļģijas Karaliste.
- 38 Turklāt neesot pamata apgalvot, ka LESD paredzētie sodi būtu pretrunā samērīguma principam, jo minēto sodu neesamības gadījumā nevarētu tikt nodrošināta pienākuma transponēt direktīvu valsts tiesībās ievērošana.
- 39 Beļģijas Karaliste apgalvo, ka – pretēji interpretācijai, ko aizstāv Komisija un ko iesaka ģenerāladvokāts M. Vatelē [*M. Wathelet*] savos secinājumos lietā Komisija/Polija (C-320/13, nav publicēti, EU:C:2014:2441), LESD 260. panta 3. punkts esot piemērojams tikai tad, ja dalībvalsts nav paziņojusi nekādus pasākumus, kas būtu paredzēti konkrētas direktīvas transponēšanai. Taču šajā gadījumā Beļģijas Karaliste, kā to atzinusi pati Komisija, esot veikusi noteiktu transponēšanas pasākumu paziņošanu, no kā izriet, ka šī tiesību norma attiecībā uz to neesot piemērojama.
- 40 Savas nostājas atbalstam Beļģijas Karaliste tostarp apgalvo, ka LESD 260. panta 3. punkta plaša interpretācija, kādu aizstāv Komisija, var radīt tiesiskās drošības problēmas. Proti, ja šai tiesību normai būtu jāattiecas gan uz nepaziņošanas, gan uz netransponēšanas gadījumiem, varētu būt grūti noskaidrot, vai runa ir par procedūru, kas minēta šajā tiesību normā, vai arī par LESD 258. pantā paredzēto procedūru. Turklāt vienas un tās pašas procedūras ietvaros varētu būt grūti noskaidrot, kādas direktīvas normas ir jātransponē, lai netiktu uzsākta LESD 260. panta 3. punktā paredzētā procedūra, un kādas netransponētas tiesību normas ietilpst LESD 258. pantā paredzētās procedūras piemērošanas jomā.
- 41 Turklāt Komisijas aizstāvētā LESD 260. panta 3. punkta interpretācija varot nonākt pretrunā LES 5. panta 4. punktā noteiktajam samērīguma principam. Proti, pirmkārt, pienākumu neizpilde attiecībā uz direktīvu transponēšanu ne vienmēr esot tāds Savienības tiesībās aizsargāto sabiedrisko un privāto interešu pārkāpums, kas rada lielāko kaitējumu. Otrkārt, sodīšana par jebkuru netransponēšanu izraisītu to, ka to smaguma ziņā viens otram tiktu pielīdzināti divi dažādi pārkāpumu veidi, proti, sprieduma neizpilde (pienākumu neizpilde saistībā ar pienākumu neizpildi) un direktīvu netransponēšana (pirmā pienākumu neizpilde), bet tas nebūtu samērīgi.
- 42 Beļģijas Karaliste uzskata, ka nepastāv LESD 260. panta 3. punkta apiešanas risks, jo Komisija var uzsākt procedūru sakarā ar pienākumu neizpildi atbilstoši LESD 258. pantam vai LESD 260. panta 2. punktam.
- 43 Šī dalībvalsts piebilst, ka LESD 260. panta 3. punkta šaura interpretācija, kas būtu jāizmanto, pamatojas uz teleoloģisku interpretāciju, kas ir balstīta uz šīs tiesību normas sagatavošanas darbiem un ko apstiprina minētās tiesību normas formulējums, kurā ir skaidri norādīts uz gadījumiem, kad attiecīgā dalībvalsts nav izpildījusi savu pienākumu “paziņot par [direktīvas, kas pieņemta saskaņā ar likumdošanas procedūru,] transponēšanas pasākumiem”. Tātad vienīgi pienākuma “paziņot”

transponēšanas pasākumus pārkāpums – nevis transponēšanas pienākuma neizpilde – varētu tikt sodīts ar šīs tiesību normas palīdzību. Turklāt šis paziņojums attiecas tikai uz noteiktu direktīvas transponēšanas pasākumu paziņojumu, nevis uz visu šīs direktīvas transponēšanas pasākumu paziņojumu, jo LESD autori ir norādījuši uz transponēšanas pasākumiem, [franču valodā] lietojot noteikto artikulu “les”, nevis nenoteikto artikulu “des”. Šo interpretāciju turklāt apstiprinot LESD 260. panta 3. punkta redakcijas vācu, angļu un holandiešu valodā.

- 44 Vācijas Federatīvā Republika, Igaunijas Republika, Īrija, Spānijas Karaliste, Francijas Republika, Itālijas Republika, Lietuvas Republika, Ungārija, Austrijas Republika un Rumānija, kurām tika atļauts iestāties lietā Beļģijas Karalistes prasījumu atbalstam, būtībā norāda, ka LESD 260. panta 3. punkts esot piemērojams tikai tad, ja dalībvalsts attiecībā uz direktīvas transponēšanu valsts tiesībās ir pilnībā neaktīva un tātad noteiktajā termiņā tā nav veikusi pasākumus, lai transponētu šo direktīvu, un par to paziņojusi Komisijai. Tomēr Lietuvas Republika, Itālijas Republika un Ungārija atzīst, ka tad, ja ir acīmredzams, ka direktīvas transponēšanas akti neļauj sasniegt tās būtiskos mērķus, vai tiesību ļaunprātīgas izmantošanas gadījumā Komisija var izmantot LESD 260. panta 3. punktu. Turpretim nekādā gadījumā šīs tiesību normas piemērošanas joma neaptverot gadījumu, kad dalībvalsts ir paziņojusi Komisijai transponēšanas pasākumus, bet Komisija tai pārmet attiecīgās direktīvas nepareizu transponēšanu vai daļēju transponēšanu.
- 45 Lai pamatotu savu nostāju, dalībvalstis, kas ir iestājušās šajā lietā, it īpaši apgalvo, ka šī LESD 260. panta 3. punkta interpretācija izriet no šīs tiesību normas formulējuma, balstās uz tās izstrādāšanas vēsturi un atbilst tās mērķim, jo minētā tiesību norma esot domāta piemērošanai tikai vissmagākajos un acīmredzamajos gadījumos, kad ir pārkāpts transponēšanas un paziņojšanas pienākums. Turklāt to apstiprinot LESD 260. panta iekšējā struktūra un, ņemot vērā, ka, ja tiktu izmantota Komisijas aizstāvētā pieeja, dalībvalstīm nekad nevarētu būt droši zināms, vai šī iestāde neplāno uzlikt tām kavējuma naudu, tā esot vienīgā, kas dalībvalstīm nerada ārkārtīgi grūtu situāciju.
- 46 Papildus iepriekš minētajam šī sprieduma 44. punktā izklāstītā interpretācija ļaujot nodrošināt, ka LESD 258. panta piemērošanas joma ir pilnībā ievērota un ka tā ir vienīgā, kas ir saderīga ar tiesiskās drošības un samērīguma principiem. Tā sekas būtu tādas, ka gadījumā, ja Tiesā notiekošas tiesvedības laikā dalībvalsts būtu transponējusi direktīvu un paziņojusi Komisijai visus transponēšanas pasākumus, Komisijai būtu jāatsakās no prasījuma piespriest minētajai dalībvalstij samaksāt kavējuma naudu. Turklāt šī interpretācija radot tikai nenozīmīgu risku, ka dalībvalstis, paziņodamas transponēšanas pasākumus, kas neatbilst patiesībai, censtos izvairīties no šīs tiesību normas piemērošanas.

– *Tiesas vērtējums*

- 47 Vispirms ir jāatgādina, ka LESD 260. panta 3. punkta pirmajā daļā ir paredzēts, ka, ja Komisija saskaņā ar LESD 258. pantu ierosina lietu Tiesā par to, ka attiecīgā dalībvalsts nav izpildījusi pienākumu paziņot par direktīvas, kas pieņemta saskaņā ar likumdošanas procedūru, transponēšanas pasākumiem, tā, ja tā to uzskata par vajadzīgu, var noteikt tās sodanaudas vai kavējuma naudas apjomu, kas attiecīgajai dalībvalstij jāmaksā un ko tā uzskata par piemērotu šādos apstākļos. Saskaņā ar LESD 260. panta 3. punkta otro daļu, ja Tiesa konstatē, ka noticis pārkāpums, tā attiecīgajai valstij var uzlikt sodanaudu vai kavējuma naudu, nepārsniedzot Komisijas noteikto summu; pienākums veikt maksājumu stājas spēkā dienā, kas noteikta Tiesas spriedumā.
- 48 Lai noteiktu LESD 260. panta 3. punkta tvērumu, ir jādefinē, kādos apstākļos dalībvalsts var tikt uzskatīta par tādu, kas nav izpildījusi savu “pienākumu paziņot par transponēšanas pasākumiem” šīs tiesību normas izpratnē.

- 49 Šajā ziņā saskaņā ar Tiesas pastāvīgo judikatūru, interpretējot Savienības tiesību normu, ir jāņem vērā ne tikai tās formulējums un mērķi, bet arī tās konteksts, kā arī visas Savienības tiesību normas. Savienības tiesību normas izstrādes vēsture arī var būt viens no elementiem, kuriem ir nozīme tās interpretācijā (spriedums, 2018. gada 10. decembris, *Wightman* u.c., C-621/18, EU:C:2018:999, 47. punkts, kā arī tajā minētā judikatūra).
- 50 Runājot vispirms par LESD 260. panta 3. punkta formulējumu, ir jāpārbauda šīs tiesību normas pamatā esošā pārkāpuma, kas izpaužas kā “pienākuma paziņot par direktīvas transponēšanas pasākumiem” neizpilde, tvērums.
- 51 Attiecībā uz šo jautājumu tiesvedībās, kas attiecas uz LESD 258. pantu, Tiesa vairākkārt ir nospriedusi, ka paziņošana, kas dalībvalstīm ir jāveic saskaņā ar LES 4. panta 3. punktā noteikto lojālas sadarbības principu, ir vērsts uz to, lai atvieglotu Komisijas uzdevuma izpildi, kas saskaņā ar LES 17. pantu tostarp ietver Līgumu noteikumu, kā arī iestāžu saskaņā ar tiem pieņemto noteikumu piemērošanu. Šajā paziņojumā tāpat ir jāsniedz pietiekami skaidra un precīza informācija par to valsts tiesību normu saturu, ar kurām tiek transponēta direktīva. Tādējādi šai paziņošanai, kurai var tikt pievienota atbilstības tabula, ir nepārprotami jānorāda uz to, kādi ir normatīvie un administratīvie pasākumi, ar kuriem, pēc dalībvalsts ieskata, tā ir izpildījusi dažādos ar šo direktīvu uzliktos pienākumus. Ja šādas informācijas nav, Komisija nevar pārliecināties, vai dalībvalsts tiešām un pilnībā ir īstenojusi direktīvu. Ja dalībvalsts neizpilda šo pienākumu, neatkarīgi no tā, vai tā nesniedz attiecīgo informāciju vispār vai to iesniedz daļēji, vai arī iesniegtā informācija nav pietiekami skaidra un precīza, šis apstāklis vien var būt pamats, lai uzsāktu LESD 258. pantā noteikto procedūru par šādas pienākumu neizpildes konstatēšanu (šajā nozīmē skat. spriedumus, 2005. gada 16. jūnijs, Komisija/Itālija, C-456/03, EU:C:2005:388, 27. punkts, un 2011. gada 27. oktobris, Komisija/Polija, C-311/10, nav publicēts, EU:C:2011:702, 30.–32. punkts).
- 52 Turpinājumā, runājot par LESD 260. panta 3. punkta mērķi, ir jāatgādina, ka šī tiesību norma lielā mērā atbilst Līguma par Konstitūciju Eiropai 228. panta 3. punkta projektam, kāds tas ir ietverts Konventa Prezidija 2003. gada 12. maija pavadvēstules (CONV 734/03) 15. lappusē, t.i., projektam, kura formulējums savukārt sakrīt ar Diskusijas loka par Tiesu 2003. gada 25. marta nobeiguma ziņojumā (CONV 636/03, 10. un 11. lpp.) ierosināto tekstu. No šī nobeiguma ziņojuma izriet, ka LESD 260. panta 3. punktā paredzētā mehānisma ieviešanas mērķis ir ne tikai dot stimulu dalībvalstīm pēc iespējas ātrāk izbeigt pienākumu neizpildi, kas, ja nebūtu šāda pasākuma, drīzāk turpinātos, bet arī atvieglot un paātrināt procedūru finansiālu sankciju par pienākuma paziņot direktīvas, kas pieņemta saskaņā ar likumdošanas procedūru, transponēšanas valsts pasākumu neizpildi noteikšanai, precizējot, ka pirms šāda mehānisma ieviešanas finansiālās sankcijas dalībvalstīm, kas nav ievērojušas kādu agrāku Tiesas spriedumu un nav izpildījušas savu pienākumu veikt transponēšanu, varēja tikt uzliktas tikai vairākus gadus pēc minētā sprieduma.
- 53 Tomēr šis mērķis tiktu apdraudēts, ja, kā to apgalvo Beļģijas Karaliste un citas dalībvalstis, kas ir iestājušās šajā tiesvedībā, Komisija finansiālu sankciju saskaņā ar LESD 260. panta 3. punktu varētu lūgt piemērot dalībvalstij tikai tad, ja minētā dalībvalsts vispār tai nebūtu paziņojusi nekādu direktīvas, kas pieņemta saskaņā ar likumdošanas procedūru, transponēšanas pasākumu.
- 54 Proti, šāda interpretācija radītu risku, ka dalībvalsts paziņotu Komisijai vai nu pasākumus, kas nodrošina nenozīmīga attiecīgās direktīvas normu skaita transponēšanu, vai arī pasākumus, kuru mērķis acīmredzami nav nodrošināt šīs direktīvas transponēšanu, tādējādi ļaujot dalībvalstīm liegt Komisijai piemērot LESD 260. panta 3. punktu.
- 55 Tomēr nevar arī atbalstīt interpretāciju, saskaņā ar kuru tikai dalībvalstis, kas no Komisijas skatpunkta ir pareizi transponējušas direktīvas normas un par to ir informējušas šo iestādi, var tikt uzskatītas par tādām, kas ir izpildījušas LESD 260. panta 3. punktā paredzēto paziņošanas pienākumu.

- 56 Proti, šāda interpretācija nebūtu saderīga ar LESD 260. panta 3. punkta izstrādes vēsturi. Tādējādi no šī sprieduma 52. punktā minētā nobeiguma ziņojuma izriet, ka Diskusijas loka par Tiesu dalībnieki ir nošķiruši nepaziņošanas un netransponēšanas gadījumus no nepareizas transponēšanas gadījumiem un ir uzskatījuši, ka ierosinātajai tiesību normai nav jābūt piemērojama otrajiem minētajiem gadījumiem, jo finansiālā sankcija šajā pēdējā gadījumā var tikt piemērota tikai pēc prasības sakarā ar valsts pienākumu neizpildi, kas celta, pamatojoties uz LESD 260. panta 2. punktu, izskatīšanas.
- 57 Šī interpretācija nebūtu saderīga arī ar kontekstu, kurā iekļaujas LESD 260. panta 3. punkts un kurš ietver LESD 258. pantā paredzēto procedūru sakarā ar pienākumu neizpildi. Šajā ziņā ir jāuzsver, ka šajā pēdējā minētajā tiesību normā paredzētā procedūra sniedz dalībvalstīm iespēju apstrīdēt Komisijas nostāju konkrētā gadījumā attiecībā uz pasākumiem, kas ļauj nodrošināt attiecīgās direktīvas pareizu transponēšanu, tomēr uzreiz nepakļaujot sevi riskam, ka tām tiks piemērota finansiāla sankcija, jo saskaņā ar LESD 260. panta 2. punktu šāda sankcija var tikt piemērota tikai tad, ja attiecīgā dalībvalsts nav veikusi pasākumus pirmā sprieduma, ar kuru konstatēta pienākumu neizpilde, izpildei.
- 58 Šajos apstākļos ir jāizmanto LESD 260. panta 3. punkta interpretācija, kura, pirmkārt, ļauj gan garantēt prerogatīvas, kas sniegtas Komisijai, lai nodrošinātu Savienības tiesību efektīvu piemērošanu, gan aizsargāt tiesības uz aizstāvību, kā arī procesuālo stāvokli, kāds dalībvalstīm ir LESD 258. panta un LESD 260. panta 2. punkta kombinētās piemērošanas rezultātā, un, otrkārt, ļauj Tiesai īstenot savu tiesas funkciju, proti, viena vienīga procesa ietvaros izvērtēt, vai attiecīgā dalībvalsts ir izpildījusi savus pienākumus paziņošanas jomā, un attiecīgā gadījumā novērtēt šādi konstatētās pienākumu neizpildes smagumu un uzlikt finansiālu sankciju, ko tā uzskata par piemērotāko konkrētās lietas apstākļos.
- 59 Ņemot vērā visus šos apstākļus, LESD 260. panta 3. punktā lietotais izteiciens “pienākums paziņot par transponēšanas pasākumiem” ir jāinterpretē tādējādi, ka ar to ir domāts dalībvalstu pienākums sniegt pietiekami skaidru un precīzu informāciju par direktīvas transponēšanas pasākumiem. Lai izpildītu tiesiskās drošības pienākumu un nodrošinātu visu šīs direktīvas normu transponēšanu visā attiecīgajā teritorijā, dalībvalstīm attiecībā uz katru minētās direktīvas normu ir jānorāda valsts tiesību norma vai normas, kas nodrošina tās transponēšanu. Tiklīdz šī paziņošana, vajadzības gadījumā pievienojot atbilstības tabulu, ir notikusi, tas jau ir Komisijas pienākums – lai tā varētu lūgt uzlikt attiecīgajai dalībvalstij šajā tiesību normā paredzēto finansiālo sankciju – pierādīt, ka atsevišķi transponēšanas pasākumi acīmredzami nepastāv vai neattiecas uz visu attiecīgās dalībvalsts teritoriju, paturot prātā, ka Tiesai tiesvedībā, kas uzsākta saskaņā ar LESD 260. panta 3. punktu, nav jāpārbauda, vai Komisijai paziņotie valsts pasākumi nodrošina attiecīgās direktīvas normu pareizu transponēšanu.

Par pienākumu neizpildes esamību faktu izvērtēšanas brīdī

- 60 Saskaņā ar Tiesas judikatūru kavējuma naudas uzlikšana principā ir attaisnojama tikai tad, ja pienākumu neizpilde, ko ar šo kavējuma naudu ir paredzēts sodīt, turpinās līdz Tiesas veiktajai faktu pārbaudei (šajā nozīmē skat. spriedumus, 2005. gada 12. jūlijs, Komisija/Francija, C-304/02, EU:C:2005:444, 31. punkts; 2006. gada 18. jūlijs, Komisija/Itālija, C-119/04, EU:C:2006:489, 33. punkts, un 2016. gada 7. septembris, Komisija/Grieķija, C-584/14, EU:C:2016:636, 70. punkts).
- 61 Šī judikatūra, kas attiecas uz LESD 260. panta 2. punktu, pēc analogijas ir jāpiemēro LESD 260. panta 3. punktam, jo abās šajās normās paredzētajai kavējuma naudai ir viens un tas pats mērķis, proti, mudināt dalībvalsti, cik ātri vien iespējams, izbeigt pienākumu neizpildi, kas, ja nebūtu šāda pasākuma, drīzāk turpinātos (šajā nozīmē skat. spriedumu, 2005. gada 12. jūlijs, Komisija/Francija, C-304/02, EU:C:2005:444, 81. punkts).
- 62 Tādējādi ir jānoskaidro, vai pienākumu neizpilde, ko Komisija, balstoties uz LESD 260. panta 3. punktu, pārmet Beļģijas Karalistei, proti, ka nav veikti pasākumi, kas vajadzīgi, lai izpildītu Direktīvas 2014/61 prasības, un ka – *a fortiori* – šī dalībvalsts nav paziņojusi ar to saistītos transponēšanas pasākumus, kā tas ir konstatēts šī sprieduma 27. punktā, ir turpinājusies līdz brīdim, kad Tiesa pārbauda faktus.

- 63 Kā izriet no šī sprieduma 12. un 13. punkta, procedūras laikā Komisija kavējuma naudas summu, kas tās ieskatā būtu jāpiespriež Beļģijas Karalistei, ir pielāgojusi, lai ņemtu vērā apstākli, ka šai dalībvalstij pārmestā pienākumu neizpilde pašlaik izpaužas vienīgi kā Direktīvas 2014/61 2. panta 7.–9. un 11. punkta, 4. panta 5. punkta, kā arī 8. panta netransponēšana attiecībā tikai uz Galvaspilsētas Briseles reģionu, tāpat kā pasākumu, kas paredzēti šo tiesību normu transponēšanai šajā reģionā, nepaziņošana.
- 64 Pirmkārt, runājot par šīs direktīvas 2. panta 7.–9. un 11. punktu, ir jānorāda, ka šajās tiesību normās ir ietvertas jēdzienu “ēkas iekšējā fiziskā infrastruktūra”, “ātrdarbīgiem sakariem gatava ēkas iekšējā fiziskā infrastruktūra”, “kapitālās renovācijas darbi” un “piekļuves punkts” definīcijas un ka minētā raksta iesniegšanas stadijā, kā izriet no Beļģijas Karalistes iebildumu rakstam pievienotās atbilstības tabulas, šo definīciju transponēšana saistībā ar Galvaspilsētas Briseles reģionu ietvēra vienīgi “lēmuma projektu, ar ko groza reģionālo pilsētplānošanas regulējumu”. Tā kā šī dalībvalsts vēlāk nav paziņojusi par plānotā lēmuma pieņemšanu un stāšanos spēkā, ir jāsecina, ka minētā dalībvalsts vēl nav veikusi vajadzīgos pasākumus, lai Galvaspilsētas Briseles reģionā nodrošinātu minētās direktīvas 2. panta 7.–9. un 11. punkta transponēšanu.
- 65 Otrkārt, attiecībā uz Direktīvas 2014/61 4. panta 5. punktu, kurā ir paredzēts, ka, ja no uzņēmuma, kurš nodrošina publiskos sakaru tīklus vai kuram atļauts tos nodrošināt, ir saņemts īpašs rakstisks pieprasījums, dalībvalstis nosaka prasību, ka tīklu operatori izpilda pamatotus pieprasījumus veikt to fiziskās infrastruktūras konkrētu elementu apsekojumus uz vietas, ir jākonstatē, ka Beļģijas Karalistes iebildumu rakstam pievienotajā atbilstības tabulā nav ietvertas nekādas norādes par transponēšanas pasākumu, kas būtu jau noteikts Galvaspilsētas Briseles reģionā. Tā kā Beļģijas Karaliste pēc iebildumu raksta iesniegšanas nav iesniegusi nevienu papildu pierādījumu saistībā ar minēto tiesību normu, ir jāsecina, ka Direktīvas 2014/61 4. panta 5. punkts vēl nav transponēts attiecībā uz Galvaspilsētas Briseles reģionu.
- 66 Treškārt, attiecībā uz Direktīvas 2014/61 8. pantu, kurā dažas normas, tā kā tās ir fakultatīvas, pēc Beļģijas Karalistes domām, neprasa transponēšanu valsts tiesībās, no iepriekšējā punktā minētās atbilstības tabulas izriet, ka šī panta normas, par kurām netiek apstrīdēts, ka to transponēšana bija obligāta, katrā ziņā vēl nebija transponētas attiecībā uz Galvaspilsētas Briseles reģionu. Lai gan šajā atbilstības tabulā ir minēts “lēmuma projekts, ar ko groza reģionālo pilsētplānošanas regulējumu”, Beļģijas Karaliste pēc tam nav sniegusi nekādu informāciju par plānotā lēmuma pieņemšanu un stāšanos spēkā. Tādēļ ir jāsecina, ka Beļģijas Karaliste vēl nav veikusi vajadzīgos pasākumus, lai Galvaspilsētas Briseles reģionā nodrošinātu Direktīvas 2014/61 8. panta transponēšanu.
- 67 Visbeidzot, kā atgādināts šī sprieduma 22. punktā, tiesas sēdē mutvārdu paskaidrojumu uzklaušīšanai Beļģijas Karaliste neapstrīdēja Komisijas izvirzītos iebildumus un atzina, ka vēl ir jāveic pasākumi, lai nodrošinātu pilnīgu Direktīvas 2014/61 transponēšanu Beļģijas tiesībās, un ka šie pasākumi tiks paziņoti iespējami drīz.
- 68 Ņemot vērā šos apsvērumus, ir jāsecina, ka, tā kā Tiesas veiktās faktu pārbaudes dienā Beļģijas Karaliste vēl nav veikusi pasākumus, kas vajadzīgi, lai attiecībā uz Galvaspilsētas Briseles reģionu tās valsts tiesībās transponētu Direktīvas 2014/61 2. panta 7.–9. un 11. punktu, 4. panta 5. punktu, kā arī 8. pantu, nedz – *a fortiori* – paziņojusi Komisijai šādus transponēšanas pasākumus, Beļģijas Karaliste daļēji ir turpinājusi savu pienākumu neizpildi. No tā izriet, ka LESD 260. panta 3. punkts ir piemērojams šajā lietā.

Par kavējuma naudas piespriešanu šajā lietā

– Lietas dalībnieku argumenti

- 69 Runājot par finansiālās sankcijas apmēru, Komisija saskaņā ar nostāju, kas ir atspoguļota šī sprieduma 28. punktā minētā paziņojuma 23. punktā, uzskata, ka LESD 260. panta 3. punktā paredzētajai kavējuma naudas aprēķināšanas kārtībai ir jābūt tādai pašai kā tā, kas tiek izmantota LESD 260. panta 2. punktā paredzētās procedūras ietvaros.
- 70 Šajā gadījumā Komisija tiesas sēdē piedāvāja izmantot smaguma koeficientu 1 skalā no 1 līdz 20. Attiecībā uz pārkāpuma ilgumu tā uzskatīja, ka koeficients 1,8 skalā no 1 līdz 3 būtu atbilstošs. Šajā ziņā Komisija precizē, ka – pretēji tam, ko apgalvo Beļģijas Karaliste, – no paša Direktīvas 2014/61 13. panta pirmās daļas formulējuma izriet, ka dalībvalstīm vēlākais līdz 2016. gada 1. janvārim bija jāpieņem un jāpublicē normatīvie un administratīvie akti, kas vajadzīgi, lai izpildītu šīs direktīvas prasības, un par to jāinformē Komisija. Tātad dalībvalsti par tādu, kas nav pildījusi savu pienākumu paziņot transponēšanas pasākumus, varēja uzskatīt kopš šī pēdējā minētā datuma, nevis no 2016. gada 1. jūlija, kas atbilst pieņemto valsts tiesību normu piemērošanas sākuma punktam.
- 71 Piemērojot šiem koeficientiem faktoru “n” attiecībā uz Beļģijas Karalisti, proti, 4,96, un vienotu pamatsummu 680 EUR apmērā, Komisija lūdz noteikt kavējuma naudu 6 071,04 EUR apmērā par katru Direktīvas 2014/61 transponēšanas nokavējuma dienu, sākot no pieņemamā sprieduma pasludināšanas dienas.
- 72 Beļģijas Karaliste gadījumā, ja tai tiktu uzlikta kavējuma nauda, lūdz, lai tās apmērs būtu mazāks par Komisijas prasīto apmēru. Šajā ziņā šī dalībvalsts apstrīd smaguma koeficienta un pārkāpuma ilguma koeficienta apmēru, jo tie neesot samērīgi ar eventuāli konstatēto pienākumu neizpildi.
- 73 It īpaši runājot par smaguma koeficientu, Beļģijas Karaliste tostarp norāda, ka Direktīvas 2014/61 pilnīgas transponēšanas neesamības sekas un ietaupījumi, kas varētu tikt gūti pilnīgas transponēšanas gadījumā, nav analizēti konkrēti. Šajā sakarā Beļģijas tiesību sistēmā jau pastāvot vairākas tiesību normas, kas ļauj vai pat nosaka inženiertehnisko darbu koordināciju, kā arī pieeju informācijai par esošajām fiziskajām infrastruktūrām un tās kopīgošanu, plānotiem inženiertehniskajiem darbiem un nepieciešamo atļauju izsniegšanas procedūrām, kā rezultātā minētās direktīvas mērķi jau lielā mērā esot sasniegti Beļģijas tiesību sistēmā. Tādējādi transponēšanas pienākuma neizpildei esot tikai neliela iedarbība uz vispārējām vai konkrētām interesēm, kas ir kritēriji, kurus Komisija un Tiesa ņem vērā, novērtējot pārkāpuma smagumu. Katrā ziņā esot jāņem vērā progress, kas panākts Direktīvas 2014/61 transponēšanā Beļģijas tiesībās kopš šīs prasības celšanas.
- 74 Attiecībā uz pārkāpuma ilguma koeficientu Beļģijas Karaliste norāda, ka, lai gan ir taisnība, ka saskaņā ar Direktīvas 2014/61 13. pantu dalībvalstīm ir jāpieņem un jāpublicē tiesību normas, ar kurām tā ir transponēta, vēlākais 2016. gada 1. janvārī, no šī paša 13. panta izriet arī, ka šīm dalībvalstīm ir jāpiemēro šīs tiesību normas tikai no 2016. gada 1. jūlija. Līdz ar to šis pēdējais minētais datums esot jāņem vērā kā atskaites punkts, lai novērtētu pārkāpuma ilgumu, un jāsamazina attiecīgā pārkāpuma ilguma koeficients līdz 1,3.
- 75 Runājot par kavējuma naudas maksāšanas kārtību, Beļģijas Karaliste lūdz, lai pārbaude par Direktīvas 2014/61 transponēšanu un Tiesas sprieduma ievērošanu tiktu veikta reizi pusgadā pēc šī sprieduma pasludināšanas un lai līdz ar to kavējuma nauda tiktu maksāta, balstoties arī uz pusgadu, nevis dienām. Šāds risinājums ļautu ņemt vērā un veicināt šīs direktīvas transponēšanas virzību, kā arī attiecīgā gadījumā samazināt kavējuma naudas ietekmi uz valsts finansēm.

- 76 Turklāt, ņemot vērā Direktīvas 2014/61 transponēšanas Beļģijas tiesībās sarežģīto raksturu, kas saistīts ar apstākli, ka ir vairākas kompetentās iestādes šajā jomā, Beļģijas Karaliste lūdz Tiesu tai piešķirt sešu mēnešu termiņu, sākot no pieņemamā sprieduma pasludināšanas datuma, lai tai ļautu izpildīt savus pienākumus, kas izriet no minētās direktīvas.
- 77 Dalībvalstis, kas iestājušās lietā Beļģijas Karalistes atbalstam, būtībā apgalvo, ka Komisijai ir skaidri jānosaka pārkāpuma smaguma pakāpe, lai tādējādi tiktu nodrošināts sankcijas samērīgums. Šajā gadījumā Komisijas noteiktā smaguma pakāpe esot pārāk augsta. Tostarp būtu jānodrošina, lai kavējuma nauda pakāpeniski tiktu samazināta, pakāpeniski izpildot pasludināmo spriedumu. Turklāt no LESD 260. panta 3. punkta formulējuma, kā arī no LESD 260. panta 2. un 3. punkta sistēmiskas interpretācijas izrietot, ka Savienības likumdevējs ir vēlējis paredzēt saprātīgu termiņu starp sprieduma, ar kuru tiek uzlikta finansiāla sankcija, pasludināšanu un datumu, kurā stājas spēkā ar to saistītais maksāšanas pienākums.

– *Tiesas vērtējums*

- 78 Vispirms jāatgādina, ka katrā lietā Tiesai, ņemot vērā konkrētās izskatāmās lietas apstākļus, kā arī tās ieskatā vajadzīgo pārliecināšanas un atturēšanas pakāpi, ir jānosaka atbilstošas finansiālās sankcijas, lai tostarp novērstu analogisku Savienības tiesību pārkāpumu atkārtēšanos (pēc analogijas attiecībā uz LESD 260. panta 2. punktu skat. spriedumu, 2014. gada 2. decembris, Komisija/Itālija, C-196/13, EU:C:2014:2407, 86. punkts un tajā minētā judikatūra).
- 79 Kā ir atgādināts šī sprieduma 60. un 61. punktā, kavējuma naudas uzlikšana principā ir attaisnojama tikai tad, ja pienākumu neizpilde turpinās līdz faktu pārbaudes Tiesā dienai.
- 80 Šajā gadījumā, kā tas konstatēts šī sprieduma 68. punktā, faktu pārbaudes dienā pasākumi, kas vajadzīgi, lai nodrošinātu Direktīvas 2014/61 transponēšanu Beļģijas tiesībās, vēl nebija ne pilnībā pieņemti, ne paziņoti Komisijai.
- 81 Šajos apstākļos Tiesa uzskata, ka piespriet Beļģijas Karalistei maksāt kavējuma naudu, kas ir vienīgais, ko šajā gadījumā lūgusi Komisija, ir piemērots finanšu līdzeklis, lai nodrošinātu, ka šī dalībvalsts ievēro pienākumus, kas tai uzlikti ar minēto direktīvu un Līgumiem.
- 82 Savukārt, ņemot vērā, kā to atzīst Komisija, ka Beļģijas Karalistes paziņotie pasākumi liecina par kopš prasības celšanas panākto progresu Direktīvas 2014/61 pilnīgas transponēšanas Beļģijas tiesībās virzienā, nav izslēgts, ka dienā, kad tiek pasludināts spriedums šajā lietā, minētās direktīvas transponēšana būs pilnībā pabeigta. Tādējādi kavējuma nauda ir maksājama tikai gadījumā, ja šī sprieduma pasludināšanas dienā pienākumu neizpilde turpina pastāvēt.
- 83 Ir jāatgādina, ka, īstenojot savu novērtējuma brīvību šajā jomā, Tiesai kavējuma nauda ir jānosaka tādējādi, lai tā, pirmkārt, būtu pielāgota apstākļiem un samērīga ar konstatēto pienākumu neizpildi, kā arī attiecīgās dalībvalsts maksātspēju (pēc analogijas skat. spriedumus, 2000. gada 4. jūlijs, Komisija/Grieķija, C-387/97, EU:C:2000:356, 90. punkts, un 2018. gada 14. novembris, Komisija/Grieķija, C-93/17, EU:C:2018:903, 118. punkts) un, otrkārt, atbilstoši LESD 260. panta 3. punkta otrajai daļai tās apmērs nepārsniegtu Komisijas norādīto apmēru.
- 84 Tiesai veicot vērtējumu, lai noteiktu kavējuma naudas apmēru, kritēriji, kas ir jāņem vērā, lai nodrošinātu kavējuma naudas piespiedi iedarbību nolūkā panākt Savienības tiesību vienveidīgu un efektīvu piemērošanu, principā ir pārkāpuma ilgums, tā smagums un attiecīgās dalībvalsts maksātspēja. Piemērojot šos kritērijus, Tiesai īpaši ir jāņem vērā tas, kā pienākumu neizpilde ietekmē attiecīgās privātās un sabiedrības intereses, kā arī tas, cik steidzami ir mudināt attiecīgo dalībvalsti izpildīt savus pienākumus (pēc analogijas ar LESD 260. panta 2. punktu skat. spriedumu, 2018. gada 14. novembris, Komisija/Grieķija, C-93/17, EU:C:2018:903, 120. punkts un tajā minētā judikatūra).

- 85 Attiecībā uz pārkāpuma smagumu ir jākonstatē, ka pienākums veikt valsts pasākumus, lai nodrošinātu direktīvas pilnīgu transponēšanu, un pienākums paziņot šos pasākumus Komisijai ir dalībvalstu pienākumi, kas ir būtiski, lai nodrošinātu Savienības tiesību pilnīgu efektivitāti, un ka šo pienākumu neizpilde līdz ar to ir jāuzskata par tādu, kurai ir noteikta smaguma pakāpe.
- 86 Lai gan ir taisnība, ka kopš argumentētajā atzinumā noteiktā termiņa beigām Beļģijas Karaliste ir panākusi progresu Direktīvas 2014/61 transponēšanā un valsts pasākumu, ar kuriem tā ir transponēta, paziņošanā Komisijai, tomēr dažas šīs direktīvas normas dienā, kad Tiesa pārbauda faktus, vēl joprojām nav transponētas valsts tiesībās attiecībā uz vienu Beļģijas Karalistes teritorijas daļu.
- 87 Pārkāpuma ilgums ir jāizvērtē, ņemot vērā brīdi, kurā Tiesa izvērtē faktus, nevis brīdi, kad Komisija vērsās Tiesā (pēc analogijas attiecībā uz LESD 260. panta 2. punktu skat. spriedumu, 2018. gada 14. novembris, Komisija/Grieķija, C-93/17, EU:C:2018:903, 130. punkts un tajā minētā judikatūra).
- 88 Šajā gadījumā, kā izriet no šī sprieduma 68. punkta, pārmestā pienākumu neizpilde vēl nav beigusies dienā, kad Tiesa pārbauda faktus. Tādējādi ir jāuzskata, ka šī pienākumu neizpilde turpinās kopš argumentētajā atzinumā noteiktā termiņa beigām, ko Komisija ir pagarinājusi līdz 2017. gada 28. februārim. Taču šis pārkāpuma ilgums – aptuveni divarpus gadi –, ņemot vērā, ka saskaņā ar Direktīvas 2014/61 13. pantu dalībvalstīm bija pienākums minētās direktīvas normas transponēt vēlākais līdz 2016. gada 1. janvārim, ir ievērojams.
- 89 Ņemot vērā iepriekš minēto un novērtējuma brīvību, kas Tiesai ir atzīta LESD 260. panta 3. punktā, kurā ir paredzēts, ka attiecībā uz tās uzliekamo kavējuma naudu Tiesa nevar pārsniegt Komisijas norādīto apmēru, Tiesa uzskata, ka kavējuma nauda 5000 EUR apmērā par dienu ir piemērota, lai nodrošinātu, ka Beļģijas Karaliste ievēro pienākumus, kas tai uzlikti ar Direktīvas 2014/61 13. pantu.
- 90 Beļģijas Karalistes argumentāciju par kavējuma naudas pakāpenisku samazināšanu nevar atbalstīt. Proti, ir svarīgi konstatēt, ka pieprasītās kavējuma naudas mērķis ir izbeigt valsts pienākumu neizpildi, kas Beļģijas Karalistes gadījumā izpaužas tādejādi, ka tā Direktīvu 2014/61 ir transponējusi tikai daļēji un nav paziņojusi visus pasākumus, kas vajadzīgi, lai nodrošinātu minēto transponēšanu Beļģijas tiesībās. Ja tiktu paredzēta šāda kavējuma naudas pakāpeniska samazināšana, ievērojot transponēšanas pasākumu pakāpenisku noteikšanu un paziņošanu, tiktu apdraudēta tās efektivitāte.
- 91 Attiecībā uz kavējuma naudas maksāšanas kārtību Tiesai, piemērojot LESD 260. panta 3. punktu, ir jānosaka datums, kurā stājas spēkā samaksas pienākums.
- 92 Šajā gadījumā Tiesa, īstenojot savu rīcības brīvību, uzskata par lietderīgu noteikt kavējuma naudas maksāšanas sākuma brīdi no šī sprieduma pasludināšanas dienas, ievērojot vienīgo šī sprieduma 82. punktā pausto atrunu. Turklāt, tā kā pienākumu neizpildes izbeigšanas konstatācija neprasa, lai Komisija veiktu sarežģītu faktu vērtējumu, nav jāparedz kavējuma naudas samaksa reizi pusgadā.
- 93 Ņemot vērā iepriekš minēto, tātad ir jāpiespriež Beļģijas Karalistei maksāt Komisijai kavējuma naudu par dienu 5000 EUR apmērā, sākot no šī sprieduma pasludināšanas dienas līdz brīdim, kad šī dalībvalsts izbeigs konstatēto pienākumu neizpildi.

Par tiesāšanās izdevumiem

- 94 Atbilstoši Tiesas Reglamenta 138. panta 1. punktam lietas dalībniekam, kuram spriedums nav labvēlīgs, piespriež atlīdzināt tiesāšanās izdevumus, ja to ir prasījis lietas dalībnieks, kuram spriedums ir labvēlīgs. Tā kā Komisija ir prasījusi piespriezt Beļģijas Karalistei atlīdzināt tiesāšanās izdevumus un Beļģijas Karalistei spriedums ir nelabvēlīgs, tai ir jāpiespriež atlīdzināt tiesāšanās izdevumus.

⁹⁵ Saskaņā ar šī paša reglamenta 140. panta 1. punktu, atbilstoši kuram dalībvalstis, kuras ir iestājušās lietā, sedz savus tiesāšanās izdevumus pašas, Vācijas Federatīvā Republika, Igaunijas Republika, Īrija, Spānijas Karaliste, Francijas Republika, Itālijas Republika, Lietuvas Republika, Ungārija, Austrijas Republika un Rumānija sedz savus tiesāšanās izdevumus pašas.

Ar šādu pamatojumu Tiesa (virspalāta) nospriež:

- 1) Līdz 2016. gada 30. septembra argumentētajā atzinumā paredzētā termiņa, kuru pagarinājusi Komisija, beigām nepieņemot administratīvos un normatīvos aktus, kas vajadzīgi, lai izpildītu Eiropas Parlamenta un Padomes Direktīvu 2014/61/ES (2014. gada 15. maijs) par pasākumiem ātrdarbīgu elektronisko sakaru tīklu izvēršanas izmaksu samazināšanai, un – *a fortiori* – šādus transponēšanas pasākumus nepaziņojot Komisijai, Beļģijas Karaliste nav izpildījusi šīs direktīvas 13. pantā paredzētos pienākumus.
- 2) Līdz Tiesas veiktās faktu pārbaudes dienai neveicot pasākumus, kas vajadzīgi, lai attiecībā uz Galvaspilsētas Briseles reģionu tās valsts tiesībās transponētu Direktīvas 2014/61 2. panta 7.–9. un 11. punktu, 4. panta 5. punktu, kā arī 8. pantu, nedz – *a fortiori* – paziņojot Komisijai šādus transponēšanas pasākumus, Beļģijas Karaliste daļēji turpināja savu pienākumu neizpildi.
- 3) Gadījumā, ja 2) punktā konstatētā pienākumu neizpilde vēl turpinās šī sprieduma pasludināšanas datumā, Beļģijas Karalistei ir jāmaksā Eiropas Komisijai kavējuma nauda 5000 EUR dienā, sākot no šī datuma līdz šīs pienākumu neizpildes beigām.
- 4) Beļģijas Karaliste atlīdzina tiesāšanās izdevumus.
- 5) Vācijas Federatīvā Republika, Igaunijas Republika, Īrija, Spānijas Karaliste, Francijas Republika, Itālijas Republika, Lietuvas Republika, Ungārija, Austrijas Republika un Rumānija sedz savus tiesāšanās izdevumus pašas.

[Paraksti]